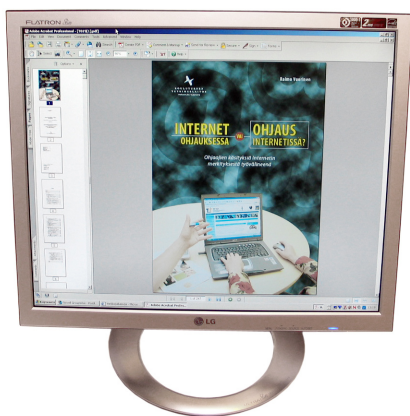
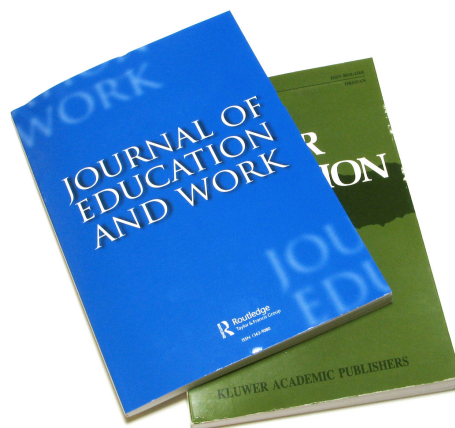

Koulutuksen tutkimuslaitoksen **JULKAISUSTRATEGIA**

21.1.2008

Koulutuksen tutkimuslaitoksen julkaisustrategia

Koulutuksen tutkimuslaitos panostaa voimakkaasti kansainväliseen julkaisemiseen. Kansainvälisten referee-artikkelien määrää lisätään ja niiden laatua vahvistetaan kartoittamalla laadukkaat julkaisukanavat ja kehittämällä julkaisemisen ohjausta ja muita tukimuotoja. Tutkimuslaitoksen oman julkaisutoiminnan painopisteenä on kansalliseen vaikuttavuuteen tähtäävä ja laajoille lukijakunnille suunnattu julkaiseminen sekä tutkimustulosten vapaa saatauvuus verkon kautta. Tutkimuslaitos vahvistaa rooliaan kasvatus- ja koulutusalan julkaisutoiminnan valtakunnallisena palvelukeskuksena.

Nykytilanne

Kansainvälinen julkaiseminen

Koulutuksen tutkimuslaitoksen ulkomaisten referoitujen artikkeleiden määrä on vuosina 2003–2006 ollut noin 30–40 julkaisua vuodessa (liite 1). Lisäksi on julkaistu vuosittain noin 10 artikkelia kokomaateoksissa ja muutama monografia. Vaikka kansainvälisten artikkeleiden määrä on noin kaksinkertaistunut 2000-luvun alkuvuosiin nähden, on määrän lisäksi artikkelien laatuun jatkossa kiinnitettävä entistä enemmän huomiota. Laitoksessa on parin viime vuoden aikana keskusteltu ja tehty paljon kansainvälisen julkaisutoiminnan lisäämiseksi ja vuoden 2006 julkaisujen määrä onkin jo hie-man kasvanut edellisistä vuosista.

Keskustelua kansainvälisen julkaisutoiminnan asemasta on herättänyt myös laitoksen tutkimuksen kansainvälinen arviointi, joka osoitti kansainvälisen julkaisemisen epätasaisen jakautumisen eri tutkimusalueille. Arviointipaneeli piti tärkeänä korkeatasoisen kansainvälisen julkaisutoiminnan lisäämistä, mutta painotti myös kansallisten lukijakuntien palvelun jatkamista

Tutkimuslaitoksen oma ja muu julkaisutoiminta

Koulutuksen tutkimuslaitos julkaisee monografioita, kolmea julkaisusarjaa: tutkimuksia, tutkimusselosteita ja työpapereita. Laitos on myös julkaissut muutaman videon ja CD:n. Tutkimuslaitoksen kirjat ja kolme raporttisarjaa ovat tarjonneet monipuoliset ja hyvin toimivat julkaisumahdollisuudet sekä laitoksen tutkijoille että ulkopuolisille yhteistyökumppaneille. Mainituilla kanavilla on ilmestynyt suhteellisen tasaisesti julkaisuja, yhteensä noin 15 vuosittain (liite 2). Pieni osa teoksista on julkaistu myös verkkoversioina tarpeen mukaan. Laitoksen tunnettuus- ja mielikuvatutkimus osoitti, että lait-os tunnetaan sidosryhmien keskuudessa erityisesti julkaisuistaan. Laitoksen neljästä julkaisumuodosta kuitenkin vain kirjat noteerataan KOTA-tietokannassa, johon useimmat arviot laitoksen tieteellisistä ansioista perustuvat. Tämä on laitoksen kannalta valitettavaa, koska sarjajulkaisut ovat varsin ansiokkaita.

Selvimmän laitoksen valtakunnallisiin tehtäviin kuuluvat tieteelliset lehdet, joiden toimittamiseen laitos osallistuu. Laitos on julkaissut usean vuosikymmenen ajan Kasvatus-lehteä. Tällä hetkellä lait-os julkaisee Kasvatusta yhteistyössä Suomen kasvatustieteellisen seuran kanssa. Kasvatus on kansallinen tieteellinen referee-julkaisu ja ilmestyy 5 kertaa vuodessa. Lisäksi laitos osallistuu kaksi kertaa vuodes-

sa ilmestyvän yliopistopedagogisen tiedotuslehden Peda-forumin tekoon sekä vastaa Scandinavian Journal of Educational Research -lehden Suomen toimituksesta.

Laitos tuottaa lehtien lisäksi myös muita julkaisupalveluja kasvatusta- ja koulutustutkimuksen alueella ulkopuolisille, mm. Koulutuksen arviointisihteeristölle sekä osin Kasvatustieteiden tiedekunnalle. Laitoksen ulkopuolelle tuotettujen julkaisujen määrä on ollut vuosittain keskimäärin 30–50 % koko julkaisutoiminnasta.

Toimintaympäristön muutos

Kansainvälistyminen

Globalisaation myötä tutkimustyö toteutuu aiempaa laajemmin kansainvälisenä yhteistyönä. Koulutustutkimuksen arvioinnissa sekä kilpailussa kansainvälisistä resursseista ja arvostuksesta kansainvälisten julkaisujen laatu ja määrä korostuu entisestään.

Tutkimuslaitos haluaa tukea yliopiston tavoitetta olla kansainvälisesti arvostettu yliopisto. Toiminta-ajatuksensa mukaan laitos tekee kansallisesti ja kansainvälisesti merkittävää koulutustutkimusta, mikä edellyttää vahvaa kansainvälistä yhteistyötä ja julkaisutoimintaa. Jyväskylän yliopiston toimintasuunnitelmassa 2007–2010 on asetettu tavoitteeksi vuoteen 2010 mennessä tuottaa 800 ulkomaista referée-julkaisua vuodessa, mikä merkitsee kahta julkaisua vakinaista tutkimus- ja opetushenkilökuntaan kuuluvaa kohti.

Tiedon avoin saatavuus

Verkkoviestinnän huima kehitys on muuttamassa käsityksiä tiedosta ja sen saatavuudesta. Useat kansalliset strategiat (esim. Koulutuksen ja tutkimuksen tietostrategia) pohjautuvat tiedon vapaaseen saantiin verkon kautta. Kehityksen ja kasvun yhdeksi edellytykseksi nähdään tiedon mahdollisimman vapaa saatavuus verkon välityksellä. Yksilötasolla tietoa haetaan yhä useammin vain verkosta, sillä tiedon odotetaan olevan ennen muuta ajankohtaista, heti saatavilla ja vielä ilman kustannuksia.

Tutkimuslaitoksen kannalta tämä merkitsee verkkoviestinnän ja verkkojulkaisemisen lisäämistä ja kehittämistä. Julkaisujen avoin saatavuus lisää tutkijoiden tutkimustuloksien saatavuutta, levikkiä ja vaikuttavuutta. Samalla se edistää tutkimus- ja julkaisutoiminnan näkyvyyttä kansallisesti ja kansainvälisesti. Verkossa julkaisemiseen liittyy kuitenkin myös mm. tekijänoikeuksiin ja tiedon vapaaseen levittämiseen liittyviä vielä ratkaisemattomia ongelmia.

Opetusministeriön Avoimen tieteellisen julkaisutoiminnan työryhmä (2005) suosittaa, että korkeakoulujen julkaisusarjoihin tulevat tieteelliset julkaisut olisivat vapaasti saavilla avointen elektronisten julkaisuarkistojen kautta. Suositus koskee ensisijaisesti julkaisuja, joista kirjoittajat eivät saa rahallista korvausta. Se ei koske oppikirjoja ja yleistajuisia teoksia, jollaisiksi esimerkiksi tutkimuslaitoksen kirjat voidaan laskea. Suositus ei edellytä painetuista sarjoista luopumista, vaan rinnakkaiskopioiden avointa saatavuutta verkon välityksellä.

JY:n kirjaston julkaisuyksikkö on tehnyt yliopiston kaikkien julkaisusarjojen uudistamissuunnitelman, jonka yliopiston hallitus on hyväksynyt ja jonka mukaan myös tutkimuslaitoksessa toimitaan. Suunnitelman mukaisesti lakkautetaan kaikki sellaiset julkaisusarjat, joiden painattamiselle ei ole perusteita. Tilalle tulevat tarpeen mukaan perustettavat verkkojulkaisusarjat.

Kansallinen vaikuttavuus ja julkaisutoiminnan taloudellisuus

Tutkimustiedon merkityksen kasvaessa tiedon välittyminen tutkijoilta päättäjille, hyödyntäjille ja muille kiinnostuneille tulee aiempaa tärkeämmäksi. Populaarien kirjojen merkitys tiedon välittäjänä ei ole vähentynyt, päinvastoin: kasvatusta ja koulutusta koskevien kirjojen kustantajien ja niteiden määrä on viime vuosikymmeninä lisääntynyt erittäin paljon. Tämä lisää kilpailua laitoksen omien kirjojen kanssa, mutta samalla myös tarjoaa erinomaiset mahdollisuudet yhteistyöhön ja siten tutkimustiedon kansallisen vaikuttavuuden lisäämiseen.

Kiristynvä kilpailu koulutusta koskevan kirjallisuuden markkinoilla sekä julkisen rahoituksen heikentyminen ovat vähentäneet tutkimuslaitoksen julkaisujen myynnin kolmanneksen viimeisen 10 vuoden aikana. Laitoksen taloudellinen tilanne sekä maksullisen palvelutoiminnan periaate edellyttävät julkaisutoiminnalta taloudellisuutta. Julkaisutoiminnan kannattavuutta ovat jonkin verran parantaneet ulkopuolisten ostamat maksulliset palvelut. Nykyistä suuremman myynnin aikaansaaminen edellyttäisi lukijoiden intresseistä ja markkinoilla olevasta tiedontarpeesta lähtevää julkaisutoimintaa. Myös markkinointia tulisi lisätä ja tehdä siinä yhteistyötä kaupallisten kustantajien kanssa.

Käytännön toimenpiteet

Laitoksen julkaisustrategian uudistaminen merkitsee edellä olevan perusteella voimakasta suuntaamista kansainväliseen julkaisutoimintaan, suomalaisen lukijakunnan palvelua populaarein kirjojen sekä tutkimustulosten avointa saatavuutta verkosta. Näin strategiassa painottuu sekä laitoksen tieteellinen että yhteiskunnallinen tehtävä.

Kansainvälinen julkaisutoiminta

Julkaisutoimintaa tehostetaan siten, että vakinaista tutkijaa kohden julkaistaan laskennallisesti kaksi kansainvälistä referee-julkaisua vuosittain. Määrällisen tavoiteasettelun lisäksi erityistä huomiota kiinnitetään kansainvälisen julkaisemisen laadulliseen kehitykseen. Tämä tarkoittaa kannanottoa siihen, mitkä ovat kansainvälisesti merkittävimpiä tieteellisiä lehtiä. Julkaisutoiminnan arvioinnissa käytetään pohjana Euroopan tiedesäätiön laatimaa tieteellisten aikakauslehtien listaa (ERIH: Pedagogical and Educational Sciences). Laitoksen tutkimuksen monitieteisyydestä johtuen, listaa täydennetään muilla laadukkaiksi arvioituilla lehdillä.

Kansainvälisen julkaisemisen lisääminen edellyttää laitokselta aiempaa aktiivisempaa yhteistyötä ulkomaisten yhteistyökumppaneiden ja kustantajien kanssa. Kansainvälisen julkaisemisen korostumisen ja laadun indikaattoreiden käytön myötä tutkimustyön tulosten mittaamisessa korostuvat myös julkaisemisen eettisesti kestävä käytännöt.

Laitos on jo aloittanut kansainvälisen julkaisemisen kehittämisen mm. perustamalla työryhmän edistämään ja tukemaan kansainvälistä julkaisemista. Ryhmä on kartoittanut tutkijoiden kansainvälistä julkaisemista estävät ja edistävät tekijät sekä alkanut järjestää kansainvälisen julkaisemisen koulutusta ja ohjausta.

Tähän liittyen laitos edistää ja tukee kansainvälistä julkaisemista mm. seuraavin keinoin:

- Kartoitetaan laitoksen ja eri vahvuusalueiden kannalta relevantit korkeatasoiset tieteelliset lehdet

- Lisätään julkaisuyhteistyötä kansainvälisten yhteistyökumppaneiden kanssa osallistumalla aktiivisesti kansainvälisten tutkijaverkostojen toimintaan ja julkaisuhankkeisiin
- Etsitään aktiivisesti yhteyksiä tiedelehtien ja arvostettujen kirjasarjojen toimituksiin
- Edistetään lehtien toimituskuntiin osallistumista ja kirjoihin kirjoittamista
- Tehdään esityksiä vahvuusalueisiin liittyvien teemanumeroiden julkaisemisesta ja toimittamisesta
- Hyödynnetään ohjauksessa kansainvälisissä lehdissä julkaisseiden tietämystä ja osaamista
- Lisätään senioritutkijoiden, tutkijatohtoreiden ja tutkijakoulutettavien yhteisjulkaisemista
- Ohjataan systemaattisesti konferenssiesitelmien jalostamista artikkeleiksi
- Tarjotaan laitoksen tutkijoille riittävän laadukkaat ja nopeat kielen tarkastuspalvelut osin yhteistyössä yliopiston kielikeskuksen kanssa
- Tarjotaan tutkijoille riittävä lähde-, ohje- ja opasmateriaali sekä tekninen tuki (kielivinkit, lähdemerkinnät, typografia, ym.)
- Luodaan tutkijoille työjärjestelyin edellytyksiä keskittyä kansainväliseen kirjoittamiseen
- Kehitetään kansainvälisen korkeatasoisen julkaisemisen palkitsemista laitoksessa (UPJ ym.)

Verkkojulkaiseminen

Tiedon vapaa saatavuus edellyttää verkkojulkaisemisen lisäämistä. Tutkimuslaitoksen julkaisusarjat muutetaan verkkojulkaisusarjoiksi vuoden 2008 alusta. Verkkojulkaisuista voidaan tehdä myös painettu rinnakkaisversio, jos siihen on tutkimuksen vaikuttavuuteen liittyvät perustelut tai ulkopuolinen rahoitus.

Laitoksen Tutkimuksia-sarja integroidaan Suomen Kasvatustieteellisen Seuran julkaisusarjaan, mikäli seuran sarjan tuottaminen siirtyy suunnitelmien mukaisesti tutkimuslaitokselle. Seuran julkaisut käyvät läpi tieteellisen referee-arvioinnin ja ne huomioidaan KOTA-tietokannassa.

Kasvatus-lehden verkkojulkaisemista kehitetään siten, että kaikki artikkelit ovat luettavissa verkossa noin kahden vuoden viiveellä. Viive on tarpeen Kasvatuksen painetun version myynnin ja sitä kautta lehden talouden vuoksi. Peda-forum-lehdestä kehitetään osana Propeda-hanketta osin referee-pohjainen julkaisu, joka on saatavilla myös verkosta yhtä samanaikaisesti painetun version kanssa.

”Laajojen lukijakuntien palvelu”

Laitoksen kirjat säilyvät uudistuksessa ennallaan. Niillä on paikkansa jalostetun tutkimustiedon välittäjinä laajoille lukijakunnille. Kirjojen kustantamisessa kiinnitetään huomiota taloudellisuuteen ja myös niihin pyritään löytämään ulkopuolinen rahoitus. Laitos kannustaa tutkijoita tuottamaan laajalevikkisiä julkaisuja ja markkinoimaan niitä. Kirjojen markkinoinnissa laitos tekee yhteistyötä muiden kustantajien, JY:n julkaisuyksiköiden sekä eri yliopistojen laitosten kanssa.

Tutkimuslaitos lisää julkaisuyhteistyötä kaupallisten kustantajien kanssa kansallisesti merkittävien ja vaikuttavien kirjojen tuottamiseksi.

Julkaisutoiminnan palvelukeskus

Laitos kehittää julkaisutoimintaansa yhä enemmän koko yliopistoa palvelevana yksikkönä kasvatus- ja koulutustutkimuksen alueella. Laitos lisää samanaikaisesti myös vastuutaan kasvatusalan valtakun-

nallisesta julkaisutoiminnasta yhteistyössä Kasvatustieteellisen seuran kanssa. Laitos ottaa Kasvatuslehden lisäksi hoitaakseen Kasvatusalan valtakunnallisen julkaisusarjan seuran kanssa tehtävän sopimuksen mukaisesti.

Pedaforum-lehti ja Pedamuisti uudistetaan osana Tampereen yliopiston kanssa toteutettavaa Propeda-projektia, jossa vahvistetaan korkeakouluopetuksen pedagogista laatua ja tuotetaan uusia työvälineitä opetuksen kehittämistyöhön.

Yhteistyötä myös muiden kasvatusta- ja koulutusalan toimijoiden kanssa jatketaan ja kehitetään. Laitos parantaa edelleen julkaisupalvelujensa laatua ja kehittää uusia yhteistyötä palvelevia toimintatapoja ja -muotoja. Laitos hyödyntää avautuvat julkaisutoiminnan yhteistyömahdollisuudet ja toimii aktiivisesti uusien muodostamiseksi.

Liite 1. KTL:n tieteellisten julkaisujen määrän kehitys 2000-2006 (lähde: Tutka/KOTA-tietokanta)

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Ulkomailla julkaistut							
Artikkelit (ref.)	14	15	17	43	37	30	44
Artikkelit kokoomateoksissa tai painetuissa kongressijulkaisuissa	5	4	2	1	8	9	10
Monografiat	0	4	2	1	2	2	2
Ulk. yhteensä	19	23	21	45	47	41	56
Suomessa julkaistut							
Artikkelit (ref.)	28	19	27	19	30	28	37
Artikkelit kokoomateoksissa tai painetuissa kongressijulkaisuissa	25	14	30	16	35	29	8
Monografiat	3	5	10	5	5	8	7
Yliopiston oman sarjan julkaisut	9	5	0	0	0	0	0
Suom. yhteensä	65	43	67	40	70	65	52

Tiedot haettu 8.10.2007

Liite 2. Laitoksen omien julkaisujen määrät 2000-2006

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	Yhteensä
Kirjat	8	6	5	7	6	3	7	42
Tutkimukset	0	1	1	0	2	4	2	10
Tutkimusselosteet	4	2	2	2	1	7	7	25
Työpaperit	3	1	1	1	6	1	2	15
CD:t ja videot	0	0	1	1	0	0	0	2
Yhteensä	15	10	10	11	15	15	18	94